

**Eierskapskontroll
Tønsberg Hovedvegfinans AS**

2013

1 Innledning	3
1.1 Om rapporten	3
1.2 Formål	3
1.3 Avgrensing	3
1.4 Aktuelle lover, forskrifter og retningslinjer	4
2 Selskapet	5
2.1 Kort om selskapet - historie	5
2.2 Virksomheten	6
2.3 Organisering – drift, styrende organer	6
2.3.1 Generalforsamling	7
2.3.2 Styret	7
3 Selskapsforhold	9
3.1 Avtalemessige forhold og forpliktelser	9
3.3 Anskaffelser	10
3.4 Bruk av eksterne rådgivere og konsulenter	10
3.5 Juridiske forhold	10
3.6 Organisasjon - internt	10
3.7 Miljø	10
3.8 Økonomi	10
3.9 Fremtidsutsikter	12
4 Forhold som vedrører eier	12
5 Egenerklæring styrende organer	13
5.1 Generalforsamling	14
5.2 Styret	14
5.3 Vurdering	15
6. Konklusjon	16
7. Anbefalinger	17
Sluttkommentarer	17
Vedlegg 1: Vedtekter Tønsberg Hovedvegfinans AS	18
Vedlegg 2: Oversikt eierskapsmodell	20
Vedlegg 3: Uttalelser	22

1 Innledning

1.1 Om rapporten

Denne selskapskontrollen er gjort i overensstemmelse med kommunelovens bestemmelser om selskapskontroll §§ 77 nr. 5 og 80, samt forskrift om kontrollutvalg §§ 13 og 14.

Kontrollutvalget er i kommuneloven § 77 nr. 5 gitt oppgaven med å *"påse at det føres kontroll med kommunens eller fylkeskommunens interesser i selskaper m.m."*

Kontrollutvalget i Vestfold fylkeskommune vedtok i møte 31. januar 2013, sak 03/13, å gjennomføre selskapskontroll i selskapet Tønsberg Hovedvegfinans AS. Vestfold Interkommunale kontrollutvalgssekretariat er på vegne av kontrollutvalget valgt til å utføre selskapskontroll i form av eierskapskontroll.

1.2 Formål

Formålet med selskapskontroll fremgår av forskrift om kontrollutvalg § 14:

Kontrollutvalget skal påse at det gjennomføres kontroll med forvaltningen av eierinteressene i de selskaper som er omfattet av slik kontroll, herunder å kontrollere om den som utøver kommunens eller fylkeskommunens eierinteresser i selskaper gjør dette i samsvar med kommunestyrets/fylkestingets vedtak og forutsetninger (eierskapskontroll).

Eierskapskontroll er kontroll med at virksomheten drives i tråd med gjeldende virksomhetslov, egne vedtekter og formål for etablering. Aktuelle problemstillinger er:

- Drives selskapet i tråd med gjeldende lover, regler og vedtekter?
- Drives selskapet i tråd med intensjonene og innenfor rammene av aktuelle fylkestingsvedtak?
- Er det utarbeidet rutiner for rapportering til eier?
- Sørger styret for forsvarlig forvaltning av selskapet?
- Utøver generalforsamlingen sin myndighet i tråd med gjeldende lover og regler?
- Har selskapet en økonomisk forsvarlig drift?
- Foreligger det eierstrategi/eiermelding?

1.3 Avgrensing

Vedtaket om selskapskontroll av Tønsberg Hovedvegfinans AS gjelder eierskapskontroll, ikke forvaltningsrevisjon. Eierskapskontrollen er gjennomført med henblikk på driftsåret 2012. Kontrollen er gjennomført for Vestfold fylkeskommune.

Rapporten bygger på følgende grunnlag:

- Møte med administrativ ledelse
- Spørsmålsskjema til styret og generalforsamlingsrepresentant
- Vedtekter for Tønsberg Hovedvegfinans AS
- Lov om aksjeselskaper
- Aktuelle fylkestingsvedtak
- Regnskap for 2012
- Sentrale selskapsdokumenter
- Aktuelle Stortingsproposisjoner

I tillegg er det benyttet åpne kilder som Brønnøysundregistrene, www.purehelp.no, www.proff.no og www.styrevervregisteret.no.

Selskapets administrasjon, Vegfinans AS har delt informasjon og besvart våre spørsmål.

1.4 Aktuelle lover, forskrifter og retningslinjer

Kommuneloven og kontrollutvalgsforskriften

Plikten til å utføre selskapskontroll er hjemlet i Kommuneloven § 77 nr.5. jf. Kontrollutvalgsforskriften § 13 første ledd. Kommuneloven § 80 hjemler innsynsrett for bl.a. kontrollutvalget i heleide interkommunale selskaper og aksjeselskaper samt heleide datterselskaper. Kontrollutvalget og kommunens eller fylkeskommunens revisor skal varsles og har rett til å være tilstede på selskapets generalforsamling.

Lov om aksjeselskaper (Aksjeloven)

Gjennom generalforsamlingen utøver aksjeeierne den øverste myndighet i selskapet jf. § 5-1. Ordinær generalforsamling skal avholdes innen seks måneder etter utgangen av hvert regnskapsår, og skal behandle årsregnskap, årsberetning, fastsettelse av utbytte og eventuelt andre saker som etter lov eller vedtekter er tillagt generalforsamlingen, jf. § 5-5. Aksjeloven §§ 6-12 og 6-13 regulerer styrets oppgaver. Styret skal sørge for en forsvarlig organisering av virksomheten, fastsette planer og budsjetter, holde seg orientert om selskapets økonomi og påse at virksomheten, regnskapet og formuesforvaltning er gjenstand for betryggende kontroll. Styret fører tilsyn med daglig leder og virksomheten for øvrig.

Vegloven og forskrift om innkreving av bompenger

Vegloven kapittel 4 Vegutgifter § 27 regulerer retten til å kreve inn bompenger. Forskriften om innkreving angir nærmere retningslinjer.

Selskapets vedtekter

Vedtektene er vedlagt rapporten, vedlegg 1.

KS Anbefalinger for aktivt eierskap

KS har utarbeidet en rekke anbefalinger vedrørende kommunalt eierskap. Disse tar for seg områder knyttet til eierskap som ligger i en gråson mellom lovreguleringer og etablert praksis.

2 Selskapet

2.1 Kort om selskapet - historie

Tønsberg Hovedvegfinans AS (THF) er organisert som et aksjeselskap, 50 % eiet av Vegfinans AS og øvrige aksjer er fordelt på kommunene Tønsberg, Nøtterøy og Tjøme. THF ble stiftet 16.08.1999, og Vestfold fylkeskommune hadde da en eierandel på 50% sammen med Tønsberg kommune 29%, Nøtterøy kommune 17% og Tjøme kommune 4%.

I 2011 sluttet fylkestinget seg til en avtale om organisasjonsmessige endringer gjeldende for flere av bompengeselskapene på Østlandet, fylkestingssak 48/11. Dette medførte at fylkeskommunen overførte sine aksjer i THF til Vegfinans AS og gikk inn som direkte eier i Vegfinans AS. Vestfold fylkeskommune eier Vegfinans AS sammen med Oppland, Akershus, Hedmark, Buskerud og Telemark fylkeskommuner. Omorganiseringen ble godkjent av fylkestinget 21.06.2012, sak 27/12. Målet med omorganiseringen er å redusere bomselskapenes driftskostnader og legge til rette for en forbedret bompengorganisering på Østlandet. Endringene ble fremmet for å imøtekomme sentrale myndigheters ønske om en mer effektiv organisering av bompenginnkrevingen i Norge. Vegfinans AS er morselskap i en konsernmodell hvor THF er et av datterselskapene, se oversikt vedlegg 2.

Eierforholdet i THF:

- Vegfinans AS 50%
- Tønsberg kommune 29%
- Nøtterøy kommune 17%
- Tjøme kommune 4%

Tønsberg, Nøtterøy og Tjøme kommuner har så langt ikke vært omfattet av omorganiseringen.

THF ble opprettet for å delfinansiere utbygging av "Tønsbergpakken", dvs. hovedveger, tiltak for kollektivtrafikk, gang og sykkelveger og miljø- og sikkerhetstiltak på transportsystemet i Tønsberg, Nøtterøy og Tjøme kommuner. Bompenginnkrevingen startet 2. februar 2004 med en beregnet innkrevingsperiode på 15 år. Opprinnelig skulle utbyggingen gjennomføres i 2 faser hvor fase 1 er ferdig bygget (fv. 300 Ringveg, gang og sykkelveg langs fv 308, trafikkisikkerhets- og miljøtiltak og bomstasjoner). På bakgrunn av folkeavstemming ble arbeidet med fase 2 stoppet.

2.2 Virksomheten

THF er et bompengeselskap. Vedtektene § 3 fastslår virksomhetens formål:

Selskapets hovedformål er å finansiere planlegging og utbygging av hovedvegssystemet i Tønsberg regionen og tiltak for å bedre kollektivtrafikk og miljø. Selskapet bidrar med sin andel av finansieringen av de utbyggingselementer som er vedtatt lokalt og som ligger innenfor Stortingets vedtak.

Selskapet har ikke til formål å skaffe aksjeeierne økonomisk utbytte.

Selskapet administrerer og eventuelt driver et bompengesystem i bompengeperioden.

Selskapet foretar de nødvendige låneopptak i samsvar med Stortingets vedtak og avtale med Vegdirektoratet.

THF har ingen ansatte. Administrasjon av selskapet og den daglige ledelsen kjøpes fra Vegfinans AS som er lokalisert i Drammen.

Vegfinans AS er et felles administrasjonsselskap for bompengeselskapene i Oppland, Hedmark, Buskerud, Vestfold, Telemark og Akershus fylker. Vegfinans AS (tidligere Vestviken Vegfinans AS), ble stiftet for å utføre administrative tjenester for bompengeselskapene på det sentrale Østlandet. Vegfinans AS hadde pr 31.12.12 seks ansatte.

Tjenestene som utføres av Vegfinans AS gjelder funksjoner knyttet til styrene, daglig ledelse, eierkontakt, låneopptak, regnskapsfører tjenester, økonomistyring, support med AutoPASS-ordningen, samt annen administrativ oppfølging av bompengeselskapene. Vegfinans AS ble opprettet som et selskap uten ervervsmessig formål. Det reflekteres gjennom vedtekter og øvrige stiftelsesdokumenter ved at det er tydelig angitt at selskapet ikke skal drives etter vanlig kommersiell modell. Selskapet har ikke økonomisk formål. Vegfinans AS har i vårt distrikt også administrasjonen av bomselskapet E18 Vestfold AS.

2.3 Organisering – drift, styrende organer

THF er organisert som aksjeselskap. Aksjekapitalen er på kr 500.000,- fordelt på 500 aksjer av kr 1.000,-.

Bomringen i Tønsberg består av 6 automatiske bomstasjoner. Disse er ubetjente og har ikke myntinnkast og derigjennom ingen håndtering av kontanter. Det er kun bompengainnkrevning inn mot Tønsberg. Vegamot AS er valgt som driftsoperatør ved bomstasjonene, og de ivaretar alle oppgaver knyttet til innkrevningen. Denne tjenesten lyses ut på anbud.

Selskapets driftsinntekter utgjorde i 2011 kr 158.818.000,- dette var 7% høyere enn budsjettet. I 2010 var regnskapsførte driftsinntekter på 148 300 000,-. Driftskostnadene for 2011 utgjorde ca 12 %.

Bomringen hadde en gjennomsnittlig døgntrafikk i 2011 på 48.127 passeringer, en økning fra 2010 på 1,5 %. Ordinær takst er kr 15,- for lette kjøretøy og kr 30,- for tunge kjøretøy. Der er mulig å inngå forskuddsbetalt autopass-avtale som kan gi inntil 50% rabatt pr. passering.

2.3.1 Generalforsamling

Generalforsamlingen i THF består av styret i Vegfinans AS og representant fra hver av kommunene Tønsberg, Nøtterøy og Tjøme. Ordførerne møter på vegne av respektive kommunestyre.

Selskapets vedtekter § 8 regulerer generalforsamlingen og hvilke saker den skal behandle.

§ 8 Den ordinære generalforsamling skal behandle:

- 1. Fastsettelse av resultatregnskap og balanse*
- 2. Anvendelse av overskudd eller dekning av underskudd i henhold til fastsatte balanse.*
- 3. Valg av styre og styrets leder*
- 4. Valg av revisor.*
- 5. Andre saker som i henhold til lov hører under generalforsamling.*

Generalforsamling for 2011 og 2012 er avholdt i tråd med vedtekter og lov. Protokollene viser at generalforsamlingen har behandlet saker som er tillagt organet. Møtene er avholdt slik:

2011: 07.06.2011 – Ordinær generalforsamling

2012: 04.06.2012 – Ordinær generalforsamling

2.3.2 Styret

Vedtektene regulerer forhold rundt selskapets styre og sammensetning.

§ 6: Selskapet ledes av et styre på 3 medlemmer hvorav 1 medlem velges fra Vegfinans AS og 2 medlemmer fra Tønsberg kommune, Nøtterøy kommune og Tjøme kommune. For hvert medlem velges på samme måte en personlig vararepresentant.

Styremedlemmer og vararepresentanter velges for 2 år av gangen.

Selskapets firma tegnes av styrets leder og et styremedlem i fellesskap. Styret kan meddele prokura.

§ 7: Styret:

- a) forvalter selskapets anliggender med de begrensninger som følger av aksjeloven
- b) vurderer om driften av selskapet drives i egen regi eller settes bort til et annet selskap, og
- c) dersom driften av selskapet drives i egen regi, ansetter styret administrerende direktør og bestemmer vedkommendes lønn og utarbeider instruks for stillingen.

Styret ansetter videre, etter innstilling fra administrerende direktør, selskapets øvrige personale, og bestemmer disses lønn.

Styret kan delegere sin ansettelsesmyndighet etter dette punkt til administrerende direktør.

Styreleder godtgjøres p.t. med kr 10.000,- pr. år og styremedlemmer med kr 8.000,- pr. år. Varamedlemmer godtgjøres med kr 630,- pr. møte. Styrehonorarene fastsettes på generalforsamling og ble sist behandlet på generalforsamling 04.06.2012.

THV kjøper administrasjonstjenester fra Vegfinans AS. I regnskapet for 2011 er det bokført lønnsutgifter på kr 707.217,-. Dette inkluderer også styrehonorar og arbeidsgiveravgift. I regnskapet for 2012 er kostnader for tjenestene fra Vegfinans AS bokført under posten "Annen driftskostnad" og utgjør kr 991.709,-.

Styret består av 3 medlemmer og 3 personlige varamedlemmer, valgt på generalforsamling 04.06.2012. Styret velges for to år:

Karl Normann Johansen	styreleder	Tove Lisbeth Vasvik	vara
Svein Konrad Rui	styremedlem	Hege Lund,	vara
Bente Jørgensen	styremedlem	Erik Holmelien	vara

KS Anbefalinger for eierskap anbefaler at alle som påtar seg styreverv for kommunale foretak bør registrere seg på www.styrevervregisteret.no. Registerets formål er å skape åpenhet rundt roller og derigjennom bidra til at allmennhetens tillit til myndighetsutøvelse og produksjon ivaretas. Registrering i registeret er frivillig. Våre søk viser at verken medlemmer eller varamedlemmer har registrert seg.

I 2010 ble det avholdt 4 styremøter og behandlet 26 saker. I 2011 ble det avholdt 4 styremøter og behandlet 20 saker. I 2012 ble det avholdt 4 styremøter og behandlet 19 saker.

Gjennomgang av styreprotokoller viser at styret behandler saker og mottar dokumentert informasjon i tråd med de oppgaver som følger av aksjeloven.

3 Selskapsforhold

Selskapets administrasjon mener forutsetningene for fortsatt drift er på plass. Styret legger også dette til grunn i sin årsberetning for 2011. Det synes ikke å foreligge vedtektsfestede begrensninger for driften.

Selskapets vedtekter (vedlegg 1) var til behandling i generalforsamling 04.06.2012 hvor § 2 – selskapets forretningskontor ble endret til Drammen. Dette ble gjort i forbindelse med omorganiseringen av selskapsstrukturen hvor Vegfinans AS overtok Vestfold fylkeskommunes aksjer i THV. § 6 vedrørende antall styremedlemmer ble også endret, det vil si antall styremedlemmer ble redusert fra 6 til 3.

Driften er etter vårt skjønn innrettet etter vedtektene, og vedtektsendringer er innrapportert til foretaksregisteret. Vedtektene tilfredsstiller aksjelovens krav.

3.1 Avtalemessige forhold og forpliktelser

Virksomheten drives i henhold til "Hovedavtalen" mellom Statens Vegvesen og Tønsberg Hovedvegfinans AS. Avtalen er basert på vedtak i Stortinget gjennom St.prp. 38 (2002-2003) og angir bompengeselskapets oppgaver. THV er gitt rett til å kreve inn bompenger, samt tillatelse til å pantsette denne retten. Vestfold fylkeskommune har som garantist for lån pant i retten til å drive bompengeinnkreving. Forholdet er tinglyst.

Selskapet har gjennom hovedavtalen ansvaret for å administrere bompengeinnkrevingen og forvalte bompengemidlene i tråd med avtalen. Retten til å kreve inn bompenger opphører når selskapet har oppfylt sine forpliktelser i tråd med avtalen.

Hovedavtalen avgrensner også selskapet ved at den ikke tillater engasjement som ikke har direkte tilknytning til innkreving av bompenger og betjening av gjeld. Avtalen regulerer videre betingelser for kostnadsansvar, bompengeinnkrevingen og hvilket ansvar som tilligger Statens Vegvesen. Statens Vegvesen Region Sør er byggherre for prosjektet og har ansvaret for gjennomføring av utbyggingen.

THV eier ikke fast eiendom. De fysiske bomstasjonene, leies vederlagsfritt fra Statens Vegvesen.

Selskapet innehar de nødvendige godkjenninger og konsesjoner for driften herunder konsesjon fra Datatilsynet for behandling av personopplysninger.

Selskapet har i følge daglig leder ingen uoppgjorte erstatningskrav, mangelskrav eller skatte/merverdiavgiftskrav.

3.3 Anskaffelser

TVH foretar låneopptak til vegbyggingen. Selskapet benytter via Vegfinans AS ekstern rådgiver til å fasilitere låneopptaksprosessen. Det gjennomføres anbudsrunder i tråd med anskaffelsesregelverket for å sikre lånebetingelsene.

Andre store innkjøp forestås hovedsakelig av Statens Vegvesen som har ansvar for valg, innkjøp og etablering av innkrevingsssystemet. Dette er fastlagt i hovedavtalen.

THV har ansvar for drift og vedlikehold av innkrevingsssystemet. Denne tjenesten kjøpes inn etter anbudsrunder. Vegamot AS har nylig vunnet anbudskonkurransen om driftsansvaret for THV. Avtalen gjelder for 3 år.

Administrativ ledelse opplyser at reglene om offentlige anskaffelser blir fulgt.

3.4 Bruk av eksterne rådgivere og konsulenter

Selskapet administreres av Vegfinans AS. Utover det benyttes eksterne finansrådgivere i forbindelse med låneopptak, rentesikring og andre finansielle spørsmål. I tillegg kommer utgifter til revisor. Av regnskapet for 2012 fremgår det at revisjon er utgiftsført med kr 76.041,-.

3.5 Juridiske forhold

I følge daglig leder foreligger det ingen tvister for domstolene, konflikter med samarbeidspartnere eller ansatte. Selskapet har vært i retten i forbindelse med uoppgjorte krav for passeringer i bomringen gjeldende for enkeltpersoner. Det opplyses at de på prinsipielt grunnlag ikke fraviker krav for passeringer.

3.6 Organisasjon - internt

Forvaltningen av selskapet er i vedtektene § 7 tillagt styret. Styret avgjør om selskapet skal drive i egen regi eller settes bort. Styret har vedtatt å sette bort administrasjonen av selskapet til Vegfinans AS. Jfr. vedtektene § 7 er det opp til styret å vurdere om selskapet skal drives i egen regi eller settes bort til eksterne drivere. Vegfinans AS sørger for den daglige driften av selskapet mens Vegamot AS som driftsoperatør ivaretar alle oppgaver knyttet til innkrevingen.

3.7 Miljø

THV driver ikke virksomhet som forurensar det ytre miljø.

3.8 Økonomi

Regnskapet for 2010 og 2011 er avgitt i samsvar med lov og forskrifter. KPMG er selskapets revisor. Revisjonsberetningen angir ingen bemerkninger til regnskap eller

årsberetning for 2010 og 2011. Regnskapsåret 2012 er ikke formelt avsluttet, og vi har kun et foreløpig regnskap uten beretning som grunnlag i skrivende stund. Det opplyses at man ikke venter store forandringer i det endelige regnskapet. Revisor, (KPMG) bekrefter at de ikke har registrert vesentlige avvik eller kommet med spesielle bemerkninger til selskapet.

Tabellen nedenfor viser utvalgte nøkkeltall for årene 2010 – 2012 og gir et bilde på selskapets økonomiske utvikling.

Nøkkeltall:	2012	2011	2010
Resultat:			
Driftsinntekter	161 675 912	158 817 889	148 325 255
Driftsresultat	17 416 309	20 396 286	22 069 469
Årsresultat	6 799	800	13 600
Resultatgrad i %	10,77%	12,18%	14,87%
Balanseregnskap			
Sum eiendeler	523 463 269	606 582 023	665 551 360
Egenkapital	613 599	606 801	606 000
Herav aksjekapital	500 000	500 000	500 000
Sum gjeld	522 849 670	605 975 223	664 945 360
Nøkkeltall:			
Totalrentabilitet i %	3,4	3,5	3,5
Likviditetsgrad	0,45	0,2	0,4
Egenkapitalandel i %	0,1	0,1	0,1
Gjeldsgrad	852,1	998,3	1097,6

Definisjoner:

- *Resultatgrad*: resultat før skatt, driftsresultat/driftsinntekter, hvor stort driftsresultatet er i forhold til omsetningen.
- *Total rentabilitet*: avkastning på total kapital (sum gjeld og egenkapital)
- *Likviditetsgrad*: Omløpsmidler/kortsiktig gjeld, bør være større en 1,5
- *Egenkapitalandel*: hvor stor del av eiendelene som er finansiert med egenkapital og dermed hvor mye av eiendelene som kan gå tapt før kreditorenes fordringer kommer i fare.
- *Gjeldsgrad*: forholdet mellom gjeld og egenkapital.

Regnskapet reflekterer selskapets egenart. THV har et betydelig kapitalbehov som følge av selskapets formål, "finansiere planlegging og utbygging av hovedvegssystemet i Tønsbergregionen". Dette framkommer tydelig i gjeldsgraden.

Kostnadene for hele Tønsbergpakken er i hovedavtalen beregnet til 2,6 mrd. 2002-kr.

Prosjekter/tiltak	Kostnader i mill 2002-kr
Rv 311 Ringveg øst-vest Kjelle-Kilen	(kostnadsramme) 920
Gang- og sykkelveg rv 308 Kjøpmannskjær – Verdens Ende	100
Trafikkløsning for Sentralsykehuset i Vestfold	35
Trafikksikkerhets- og miljøtiltak på riksvegnettet	130
Planleggingsutgifter	50
Bomstasjoner inkl avbøtende tiltak	55
Prosjekter og tiltak som berør på utfallet av en konsekvensutredning for veg- og trafikksystemet, jf kap 3	1310
Sum fase 1 + 2	2600

Prosjektet var inndelt i to faser. Fase 1 hadde en kostnadsramme på ca 1.110 mill 2002-kr. Dette omfatter blant annet fv. 300 Ringveg nord, gang- og sykkelveg langs fv. 308, trafikksikkerhets- og miljøtiltak og bomstasjoner. Fv. 300 Ringveg nord ble åpnet 13. mars 2008.

Totalrammen for fase 1 og 2 var på 2.600 mill 2002-kr. Fase 2 ble tatt ut av prosjektet etter folkeavstemming i Tønsberg, Nøtterøy og Tjøme i 2005.

Nedbetalingsperiode for prosjektet er regulert til 15 år med mulighet for forlengelse i 5 år. Prognosene for bomringen viser at prosjektet vil være nedbetalt i løpet av 2015.

3.9 Fremtidsutsikter

Ettersom fase 2 i de opprinnelige planene for utbygging av vei ikke ble gjennomført kan bomringen bli fjernet tidligere enn først planlagt. Basert på prognosene vil innkrevningen kunne avvikles i 2015.

Sentrale faktorer for drift av bompengeselskaper er politikk, trafikkutvikling og renteutvikling. Bompengefinansiering vedtas i hvert enkelt tilfelle av Stortinget og er derigjennom avhengig av rådende politikk på området. Nedbetalingen av prosjektene avhenger av trafikken. Store rentesvingninger vil kunne påvirke nedbetalingen av lånene. Det er ikke pr i dag identifisert forhold som etter ledelsens skjønn vil føre til noen vesentlig forverring av driftsforutsetningene for THV. Med mindre det foretas nye politiske beslutninger om vegbygging i Tønsbergregionen vil bomstasjonene fjernes og bomselskapet kunne avvikles etter endt nedbetaling.

4 Forhold som vedrører eier

Det er ikke utarbeidet egen eierskapsstrategi for THV. I eierskapsmeldingen "Eierskap i et utviklingsperspektiv – Vestfold fylkeskommune" (14.02.08) vurderes det med bakgrunn i selskapets formål og status for utbyggingen "ikke å være behov for å utarbeide en eierstrategi for selskapet". Etter omorganiseringen av eierstrukturen i bompengeselskapene har fylkeskommunen nå eierskap i Vegfinans AS hvor THV er datterselskap. Dette bør tas inn i fylkeskommunens eierskapsmelding. Hvilken innflytelse fylkeskommune har overfor THV bør fremkomme i den sammenheng.

I fylkeskommunens eierskapsmelding fra 2008 anses kun aksjeselskap som aktuell selskapsform for THV. Det begrunnes med at selskapet har et utstrakt kapitalbehov og derfor vurderes ingen andre organisasjonsformer som aktuelle. Det opplyses også fra generalforsamlingen at organisering som aksjeselskap skal forhindre sammenblanding med andre prosjekter. Det skal ikke forekomme kryss-subsidiering mellom ulike selskap. Vegdirektoratet har i en rapport skissert en modell der alle bomselskapene på Østlandet organiseres som prosjekter under ett aksjeselskap. Alle avklaringer til en slik forenkling er så langt ikke på plass, så en slik organisering ligger lenger frem i tid.

Beslutninger om endring av selskapsorganiseringen er behandlet i fylkestinget. For øvrig har fylkesutvalget behandlet saker som ligger til generalforsamlingen for THV. Med ny organisering av eierskapet er det i utgangspunktet Vegfinans AS som fylkesutvalget vil forholde seg til. Det er utarbeidet en aksjonæravtale gjeldende for Vegfinans AS, aksjonærene og bompengeselskapene. Punkt 6 i avtalen tar for seg styringsform:

"I den grad en aksjonær i egenskap av kommune/fylkeskommune tilknyttet det enkelte bompengeselskap ønsker det skal alle saker som skal behandles på generalforsamling i Bompengeselskapet godkjennes av bakenforliggende eier (kommune/fylkeskommunene) før det kan fattes vedtak i Bompengeselskapets generalforsamling. Vegfinans vil være bundet til å følge de vedtak eller føringer som der fattes, så langt dette ikke strider mot denne avtalen"

Aksjonæravtalen gir fylkeskommunen mulighet til å påvirke bomselskapet i sin region og på den måten utøve et aktivt eierskap i datterselskapet.

Både fylkestinget og fylkesutvalget har mottatt mye informasjon om både THV og Vegfinans AS gjennom prosessen med eierskapsendring. Dette er positivt i et eierskapsperspektiv. Det anbefales imidlertid at Vestfold fylkeskommune eierskapsmelding "Eierskap i et utviklingsperspektiv" fra 14.02.2008 gjennomgås og oppdateres med nye opplysninger om selskaper og eierforhold. KS "Anbefaling om eierskap, selskapsledelse og kontroll av kommunalt/fylkeskommunalt eide selskaper og foretak" legger til grunn at eierskapsmeldingen bør gjennomgås og eventuelt revideres hvert år i kommunestyret/fylkestinget.

5 Egenerklæring styrende organer

Som ledd i eierskapskontrollen er representant for generalforsamlingen og styret tilsendt hvert sitt spørreskjema. Svarene gir et bilde av hvordan organene oppfatter virksomheten og om de har en felles oppfatning av selskapet og dets formål. Skjemaene er besvart og returnert med signert erklæring på at svarene er avgitt etter faktisk kunnskap om selskapet på gitt tidspunkt. Nedenfor skisseres hovedtrekkene i svarene som ble gitt.

5.1 Generalforsamling

Fylkesordfører var Vestfold fylkeskommunes representant i generalforsamlingen i THV fram til omorganiseringen. Saker til generalforsamling har blitt behandlet i fylkesutvalget. I den nye strukturen utgjør styret i Vegfinans AS sammen med ordfører i Tønsberg, Nøtterøy og Tjøme generalforsamlingen i THV. Vestfold fylkeskommune oppnevner ett styremedlem til styret i Vegfinans AS. Fylkesutvalget har 14.03.2013 valgt Lisbeth Mølholm Zaleski til styremedlem i Vegfinans AS med Karl Normann Johansen som personlig varamedlem.

Fra generalforsamlingen opplyses det om at det ikke er gitt opplæring eller informasjon om eierstyring til eierrepresentantene. Fylkeskommunen har etter hva vi kjenner til ikke noen fastlagt rutine for dette, men de har som hovedregel at folkevalgte, fylkesrådmann eller saksbehandlere ikke bør sitte i styret i hel- eller deleide selskaper.

Det opplyses at THV er organisert som aksjeselskap på bakgrunn av hva myndighetene anbefaler for denne type selskap. Hvert bompengeselskap skal være en avgrenset enhet.

På spørsmål om eierstrategi vises det til vedtatt Stortingsproposisjon hvor mål og rammer for selskapets drift er nedfelt. Strategien anses å være definert i formålsparagrafen. I tillegg vises det til hovedavtalen mellom Statens Vegvesen og THV.

Det er ikke utarbeidet spesielle rutiner for rapportering til eier. Kommunene og Vegfinans AS mottar årsberetning og årsregnskap samt kvartalsrapporter for drift, trafikk og inntekter. Øvrig dokumenter oversendes på anmodning.

Eier har ikke definert egne retningslinjer eller strategier overfor styret utover det som fremgår av vedtekter og aksjelov. Administrasjonens oppgaver og ansvar er definert. Selskapet skal ikke ta risiko, inntekter går i sin helhet til dekning av driftskostnader og nedbetaling av lån.

Utover vedtektene forholder selskapet seg til aksjelov og arbeidsmiljølov. Det er ikke utarbeidet spesielle verdidokumenter eller etiske retningslinjer. Ved valg av styre følges aksjelovens bestemmelser om kjønnsfordeling. Vegfinans AS velger ett styremedlem og de øvrige eierkommunene velger to styremedlemmer. Generalforsamlingen er ikke kjent med at det foretas evaluering av styret.

5.2 Styret

Styret opplyser at det er bystyret i Tønsberg, kommunestyret i Nøtterøy og Tjøme og styret i Vegfinans AS som følger opp eierskapet til THV. Styret rapporterer til eier

gjennom årsberetning, årsregnskap og kvartalsvise drifts- og gjeldsrapporter. Øvrig informasjon oversendes på forespørsel.

Retningslinjer for styret er omtalt i vedtektene. Styret viser i tillegg til hovedavtalen som regulerer en rekke forhold ved driften av selskapet. Angående målformuleringer/verdidokumenter vises det i tillegg til Vegloven § 27 og Statens vegvesen sin håndbok nr. 102 som gir en samlet framstilling av rammevilkårene for bompengeprojektene i Norge.

På spørsmål om det gjennomføres risikovurderinger med hensyn til økonomi og drift blir dette bekreftet fra styret. Før etablering av selskapet og i forkant av hvert enkelt bompengeprojekt gjennomføres en rekke vurderinger vedrørende økonomi og driftskonsept. Dette utføres normalt av Statens Vegvesen i samarbeid med fylkeskommunen og eksterne konsulenter. Utredningen vurderer hvilken takst og innkrevingsform som skal legges til grunn. Styret har vedtatt en egen strategi for rentesikring.

Styret opplyser at gjennom behandling av saker på generalforsamling blir styrets arbeid evaluert. Både Statens Vegvesen og Riksrevisjonen inviteres til generalforsamlinger. Det er ikke utover dette konkrete rutiner for evaluering av styret.

Styret har vurdert, men ikke funnet det nødvendig å tegne styreansvarsforsikring.

I spørsmål knyttet til mulige nærstående og inhabilitet gjøres det vurderinger i det enkelte tilfelle. Styret opplyser at offentlighetsloven og regler for offentlige anskaffelser følges. Store innkjøp forestås som regel av Statens Vegvesen og leies tilbake av THV.

Daglig leder er gitt prokura og har i tillegg fullmakt gjennom behandling av budsjett og finanssaker. Oppfølging av daglig leder skjer gjennom styremøter og andre møter samt løpende rapportering.

Vedrørende avvik vises det til at driftsoppgavene utføres av ekstern operatør som selv er ansvarlig for avvikshåndtering. Styret er ikke kjent med irregulære forhold relatert til virksomheten.

5.3 Vurdering

Etter vår vurdering gir tilbakemeldingene fra styret og administrasjon uttrykk for en felles oppfatning av selskapets formål og hvordan driften er innrettet. Svarene fra generalforsamling, styre og administrasjon gir uttrykk for en felles rolleforståelse. I den nye eierstrukturen der THV er datterselskap av Vegfinans AS, ivaretas fylkeskommunens interesser overfor THV gjennom aksjonæravtalen. Fylkeskommunen følger opp eierskapet gjennom behandling av generalforsamlingssaker i Fylkesutvalget.

6. Konklusjon

Har selskapet en økonomisk forsvarlig drift?
Foreligger det eierstrategi/eiermelding?

Drives selskapet i tråd med gjeldende lover, regler og vedtekter?

Selskapet drives etter vår oppfatning i tråd med egne vedtekter og etter gjeldende lover og forskrifter som regulerer denne type virksomhet. Informasjon fra styret og daglig ledelse gir signal om god dialog og felles oppfatning av virksomhetens formål og drift. Styremøter og generalforsamlingsmøter avholdes i tråd med lov, og organene behandler saker som de etter loven er tillagt. Kommuneloven § 80 hjemler innsynsrett for bl.a. kontrollutvalget i heleide interkommunale selskaper og aksjeselskaper og datterselskaper til disse. Loven sier at kontrollutvalget og kommunens eller fylkeskommunens revisor skal varsles og har rett til å være tilstede på selskapets generalforsamling. Vi er ikke kjent med at det har vært praksis å informere kontrollutvalget i forbindelse med generalforsamling.

Er det utarbeidet rutiner for rapportering til eier?

Det rapporteres til eier i tråd med aksjelovens krav gjennom årsberetning og årsregnskap i tillegg til kvartalsvise driftsrapporter. Det er ikke utarbeidet andre særskilte rapporteringsrutiner.

Sørger styret for forsvarlig forvaltning av selskapet?

Gjennomgang av styreprotokoller viser etter vårt skjønn at styret sørger for en god forvaltning av selskapet og derigjennom fylkeskommunens interesser.

Utøver generalforsamlingen sin myndighet i tråd med lover og regler?

Selskapets vedtekter § 8 angir i tråd med aksjeloven hva som skal behandles på ordinær generalforsamling. Vår gjennomgang av generalforsamlingsprotokoller viser samsvar med lover og regler. Fylkesutvalget behandler saker som skal opp på generalforsamling, og gjennom aksjonæravtalen er det gitt mulighet for fylkeskommunen til å ivareta sine interesser i THV.

Drives selskapet i tråd med intensjonene og innenfor rammene av aktuelle fylkestingsvedtak?

Etter vår oppfatning drives selskapet i tråd med intensjoner og vedtak.

Har selskapet en økonomisk forsvarlig drift?

Selskapet har etter vår vurdering forsvarlig drift og er i stor grad uavhengig av sin eier. Det forventes at innkrevingen kan avsluttes tidligere enn først antatt. Prognosene tilsier at prosjektet er nedbetalt i 2015.

Foreligger det eiermelding/eierstrategi?

Det foreligger en eierskapsmelding for Vestfold Fylkeskommune fra februar 2008. I denne meldingen skriver eier at det ikke anses som nødvendig å utarbeide en særskilt eierstrategi for THV på grunn av "selskapets formål og status for

Utarbeidet av:

utbyggingen". Informasjonen vedrørende THV er utdatert og må oppdateres i henhold til endringene i eierskapsstrukturen.

7. Anbefalinger

For Vestfold fylkeskommune:

- Det anbefales at Vestfold fylkeskommune sørger for obligatorisk opplæring av folkevalgte vedrørende eierstyring. Dette er i tråd med KS anbefalinger for eierskap, anbefaling nr. 1.
- Det anbefales at Vestfold fylkeskommune reviderer sin eierskapsmelding fra 2008 i forhold til de endringer som gjelder eierskap i Vegfinans AS og THV, men også de andre selskapene som fylkeskommunen har eierinteresser i (jfr. KS anbefalinger for eierskap anbefaling nr. 2).

For Tønsberg Hovedvegfinans AS:

- Det anbefales at det utarbeides skriftlige rutiner for rapportering til eier.
- Det anbefales at det utarbeides etiske retningslinjer for selskapet som er forpliktende for drift, administrasjon og styre av selskapet.
- Det anbefales at kontrollutvalget varsles når det skal avholdes generalforsamling, jfr. kl § 80 og KS anbefalinger for eierskap nr. 6.
- Det anbefales at styremedlemmer registrerer sine verv i styrevervregisteret i tråd med KS anbefalinger.

Sluttkommentarer

Utkast til rapporten er sendt på høring til administrasjonen THV, styret og Vestfold fylkeskommune.

Eventuelle høringssvar følger som vedlegg.

Vedlegg 1: Vedtekter Tønsberg Hovedvegfinans AS

(Endret i generalforsamling 04.06.12)

§ 1 Selskapets navn er Tønsberg Hovedvegfinans AS.

§ 2 Selskapets forretningsadresse er i Drammen kommune.

§ 3 Selskapets hovedformål er å finansiere planlegging og utbygging av hovedvegsystemet i Tønsberg regionen og tiltak for å bedre kollektivtrafikk og miljø.

Selskapet bidrar med sin andel av finansieringen av de utbyggingselementer som er vedtatt lokalt og som ligger innenfor Stortingets vedtak.

Selskapet har ikke til formål å skaffe aksjeeierne økonomisk utbytte.

Selskapet administrerer og eventuelt driver et bompengesystem i bompengeperioden.

Selskapet foretar de nødvendige låneopptak i samsvar med Stortingets vedtak og avtale med Vegdirektoratet.

§ 4 Selskapets aksjekapital er på kr 500.000, fordelt på 500 aksjer á pålydende kr 1 000.

§ 5 Det utbetales ikke utbytte til aksjeeierne, som heller ikke på annen måte kan motta direkte økonomisk fordel av selskapets virksomhet.

Ved oppløsning av selskapet kan innbetalt aksjekapital tilbakebetales. Evt. likvidasjonsutbytte anvendes innenfor selskapets formål.

Overdragelse av aksjer krever samtykke av generalforsamlingen.

§ 6 Selskapet ledes av et styre på 3 medlemmer hvorav 1 medlem velges fra Vegfinans AS og 2 medlemmer fra Tønsberg kommune, Nøtterøy kommune og Tjøme kommune. For hvert medlem velges på samme måte en personlig vararepresentant.

Styremedlemmer og vararepresentanter velges for 2 år av gangen.

Selskapets firma tegnes av styrets leder og et styremedlem i fellesskap. Styret kan meddele prokura.

§ 7 Styret

- d) forvalter selskapets anliggender med de begrensninger som følger av aksjeloven
- e) vurderer om driften av selskapet drives i egen regi eller settes bort til et annet selskap, og
- f) dersom driften av selskapet drives i egen regi, ansetter styret administrerende direktør og bestemmer vedkommendes lønn og utarbeider instruks for stillingen.

Styret ansetter videre, etter innstilling fra administrerende direktør, selskapets øvrige personale, og bestemmer disses lønn.

Styret kan delegere sin ansettelsesmyndighet etter dette punkt til administrerende direktør.

§ 8 Ordinær generalforsamling innkalles skriftlig med minst 14 dagers varsel til de i aksjeprotokollen nevnte aksjonærer.

Den ordinære generalforsamling skal behandle:

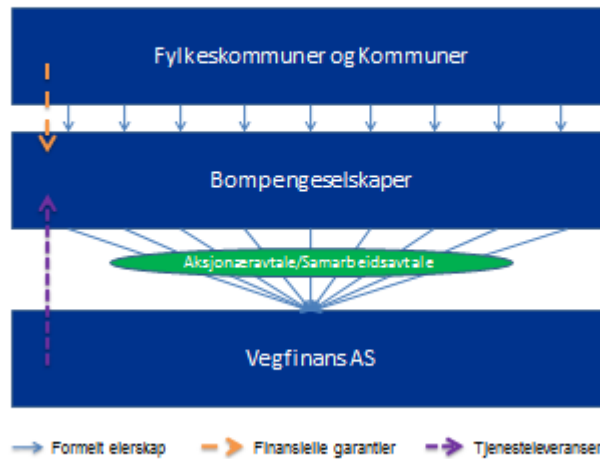
1. Fastsettelse av resultatregnskap og balanse.
2. Anvendelse av overskudd eller dekning av underskudd i henhold til fastsatt balanse.
3. Valg av styre og styrets leder.
4. Valg av revisor.
5. Andre saker som etter loven hører under generalforsamlingen.

§ 9 For øvrig gjelder den til enhver tid gjeldende aksjelovgivning.

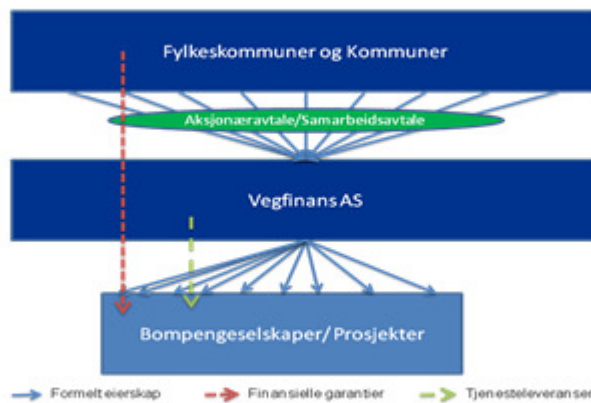

Vedlegg 2: Oversikt eierskapsmodell

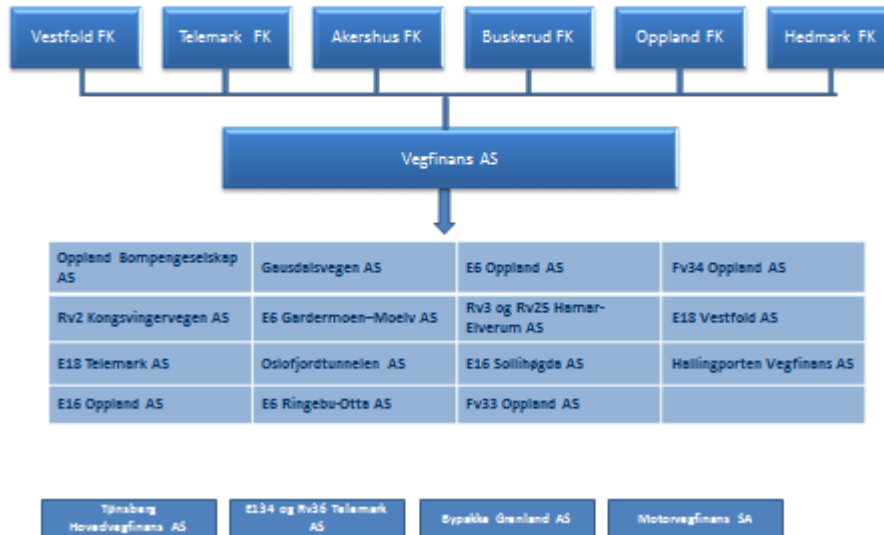
Gammel eierskapsmodell Vegfinans

Ny eierskapsmodell Vegfinans

Ny eierskaps-organisasjonsmodell Vegfinans

Utarbeidet av:

Vedlegg 3: Uttalelser

Fra styret i THV og administrasjonen i Vegfinans AS

Administrasjonen i Vegfinans AS og styret i THV har i fellesskap gitt tilbakemelding på rapporten der de sier at anbefalingene vil bli vurdert og tatt til følge. De har også kommentert et par faktaopplysninger som er korrigert.

Utarbeidet av:

Vestfold Interkommunale KontrollutvalgsSekretariat

VESTFOLD
fylkeskommune

Regionalsektoren
SAMFERDSELSSEKSJONEN

Vestfold Interkommunale
kontrollutvalgsSekretariat VIKS
Revetalgt 10
3174 REVETAL

Dato:
23.05.2013
Saksbehandler:
Daniel Maslø-Hansen 33344272

Referanse:
201204786-6
Deres referanse:

Eierskapskontroll - Tønsberg Hovedvegfinans AS

- Viser til deres eierskapskontroll av Tønsberg Hovedvegfinans AS.

Som det fremkommer av rapporten har ikke fylkeskommunen direkte eierskap i Tønsberg Hovedvegfinans AS, dette er et resultat av omorganiseringen av bompengeselskapene på Østlandet. Vegfinans AS har overtatt aksjene i selskapet, fylkeskommunen er blitt deleier i Vegfinans AS med 16,67%. Omorganiseringen ble vedtatt i fylkestinget i sak 27/12.

I den årlige strategioppfølgingen (2013) av fylkeskommunens eierskap ble omorganiseringen omtalt, dette er en oppfølging av eierskapsmeldingen fra 2008. I Strategioppfølgingen for 2013 heter det blant annet:

Aksjonæravtalen inneholder både en regulering av hvordan aksjonærene skal forholde seg til hverandre og deres rettigheter i forhold til Vegfinans, i tillegg til at den regulerer overordnede prinsipper for hvordan Vegfinans skal utøve sitt eierskap i de ulike Bompengeselskapene, og hvilken innflytelse eierne skal ha overfor sine respektive Bompengeselskaper.

Det ble også henvist til aksjonæravtalens punkt 6 hvor det fremkommer:

Vegfinans vil som eneaksjonær i det enkelte bompengeselskap i utgangspunktet være generalforsamling i disse. I den grad en aksjonær i egenskap av kommune/fylkeskommune tilknyttet det enkelte bompengeselskap ønsker det skal alle saker som skal behandles på generalforsamling i Bompengeselskapet godkjennes av bakenforliggende eier

Utarbeidet av:

(kommune/fylkeskommunene) før det kan fattes vedtak i Bompengeselskapets generalforsamling. Vegfinans vil være bundet til å følge de vedtak eller føringer som der fattes, så langt dette ikke strider mot denne avtalen.

Fylkeskommunens muligheter for oppfølging av Tønsberg Hovedvegfinans AS ivaretas gjennom aksjonæravtalen.

Vestfold fylkeskommune har før omorganiseringen årlig behandlet alle saker til generalforsamling i forkant av møtet i fylkeskommunens eierorgan, fylkesutvalget. Dette gir eierrepresentanten i generalforsamlingen mandat til å fremme og ivareta fylkeskommunens synspunkter.

I rapporten anbefales Vestfold fylkeskommune å gi obligatorisk opplæring av folkevalgte vedrørende eierstyring. Dette har vært tema ved flere anledninger i forbindelse med den obligatoriske opplæringen av de folkevalgte etter valg.

I tillegg har fylkesrådmannen etablert en eierskapsgruppe som har ambisjon om å komme med forslag til ytterligere opplæring av de folkevalgte. Eierskapsgruppen har utarbeidet et notat som er blitt forelagt de folkevalgte i forbindelse med den årlige strategioppfølgingen. Notatet beskriver hvordan fylkesadministrasjonen skal følge opp i forhold til eierstyring, det er også beskrevet fylkesrådmannens ansvar i forhold til de folkevalgtes håndtering av eierskap. Noe av bakgrunnen til etableringen av eierskapsgruppen og utarbeidelsen av notat om eierskap er fylkeskommunens ønske om et aktivt eierskap. Notatet utgjør en god plattform for utøvelsen av fylkesrådmannens rolle i eiersaker.

Fylkeskommunen ble også anbefalt å revidere eierskapsmeldingen fra 2008. Fylkeskommunen følger opp eierskapsmeldingen gjennom den årlige strategiofffølgingen. Fylkesrådmannen vil vurdere å foreta en helhetlig revisjon i tillegg til dette.

Med vennlig hilsen

Sverre Høifødt
Direktør